

BORSSZEM JANKÓ

JÉGPÁLYÁN.



B. J. Ugyan melyik lyukba esik már bele?

Rosz idöket élünk.

KIALUDT a tüz a
Hazafi kebelben,
Háborog a Tisza Duna
Megszükült mederben.

Jégpánczélja közzül
Felborzolt sövénynyel
Féktelenül, végtelenül
Száguld szerte széjjel.

Még romban egy város,
Már a másik romlik!
Kis patakából tenger dagad
Míg a gát leomlik.

Elvisz, elhord mindent
Ami utját állja;
Csak a nyomort, az inséget
Nem viszi el árja.

Két vizár egy évben,
Nyáron s tél fagyában:
Föld csodája, ég csapása,
Isten haragjában.

Ósi nemes vérünk
Hogy vízzé vált régen,
Most a víznek átkát nyöggjük,
Országos térségen.

Annyi rut hibánkat
Annyi bűneinket,
El nem vesszük szárazon már,
Tenger önt el minket!

Ha már ennyi kára, —
Csak egy haszna lenne!
Vajha tiszta-szenytelenné
Mosakodnánk benne!

Rosz idöket élünk,
Rosz csillagok járnak,
Isten óvja n a gy csapástól,
Mi magyar hazánkat!

Arvizes világ.

— A milyen bár volna! —

✠ **Istenházán** a helység csizmadiájának műhelyében az ár valamennyi munkában levő csizmatalpat kilyukatott.

*

± **Mácsáról** írják, hogy az ottani vadász kastély sűrű töltései is jóformán fölrobbantak már.

*

* **A báró** A. P. jószágain is nagy árlejtés történt a héten, mely a javadalmakat tökéletesen elhordta.

*

△ **A képviselőházban** többszörös áradozást jegyeztek föl; szerencsére senki sem volt a teremben.

*

♠ **Ma éjjel** után Budán sok teljesen elázott egyén, köztük néhány nő is, mutatkozott. Ó-Buda felől menekültek.

*

□ **Pendelesen** a pap szakácsnéjának meg gondolatlan-sága által a »Dézsza« patakban a víz igen megáradt, úgy hogy az illetőnek alsó részei már néhány percz mulva víz alatt állottak.

*

♯ **Nagy-Szomjason** az embereknek már torkukba szakad a víz, de szerencsére borral vegyest.

*

⊙ **A parajosi** szolgabíró portáján mindjárt vacsora után a »Szuzska« vize mindenféle konyha-edényt roppant gyorsasággal elmosogatott.

*

> **Süllő**, Kárász és Potykás tökéletesen víz alatt vannak.

*

✠ **A szegedi** szádfal hódít. A nagy-bendeiek vendégséget vendégségre esapnak, mondván hogy: a mig szád fal, addig sebj!

CYCLOPEDIA.

Áradat: pinczéeri számla. — **Bojtár**: paszományos. — **Borostyán**: részeg öreg ember. — **Burok**: gyászköpeny. — **Csuka**: börtön. — **Cseperedő**: köny. — **Csapodár**: a kocsis. — **Dobogó**: a szív. — **Ezüst**: nem bogrács. — **Étlap**: az asztal. — **Fura**: faragó műhely. — **Füstpénz**: szivarra való. — **Hó**: megállj! — **Kopár**: kövezet-vám. — **Körülmeny**: a ringelspiel. — **Lakás**: a vakond. — **Lépkor**: mődön a gyermek járni kezd. — **Múzeum**: vágóhid. — **Majoranna**: örnagyné. — **Náthán**: lehet segíteni. — **Nemzet**: csecsemő. — **Nemzetőr**: dajka. — **Sikló**: Nudelbrettschim-mel. — **Sugár**: a sugó szavai Aradon. — **Szánandó**: a ki télen szánkázni fog. — **Szirom**: eltört pipa. — **Tűzhely**: a harctér. — **Tetemes**: a temető. — **Viadal**: énekes-hang-verseny. — **Vastag**: a berlichingeni Götz karja.

TUDOMÁNY.



A »Művelődés történelmének« szerzője, P. Sz. K. a veszett oktatásügyi ministerium fejszójének egyetemi-tanársági nyelvébe kapaszkodván, minősítvényének megállapítására: a curriculum vitae s a többi testimoniumhoz hozzá mellékelte azt az ezüst serleget is*) melyet neki a kis diákjai adtak annak elismerésül, hogy Paestumból kiderítette Budapestet.

*) Tény! A szerk.

De mert ez nem volt elég a dicsőségre, P. Sz. K. elhozta másodizben még bojtos komót-miczijét is, melyet gyöngéd kezek himeztek szegény fejének, meg kis lánya első női munkáját, a stikkelt papucsokat s a nem kevésbé virágos csöngetyü-húzó, egy kedves rokon ajándokát.

De erre azt mondotta neki a collegium, hogy míg a stikkelt csizmahúzó be nem mutatja, addig nem lesz egyetemi tanár.

Ez aztán a vaskalaposság!



KATHEDRAI BÖLCSESSÉGEK.

A dalekarliak alul Svédországgal határosak, míg fölül egészen a Jeges tengerig nyulnak.

*

Már Rurik akarta megszabadítani Konstantinápolyt a törököktől, de még akkor nem voltak.

*

Rabelais egyike volt a legkomikusabb francziáknak, anélkül hogy arczának még csak a legkisebb izma is meg-rándult volna.

*

New-Yorkban tán alig volna annyi született amerikai, mint honosított angol, ha az utóbbinak nem kellene legalább négy éves amerikaiak lennie.

*

A birkáknak nem csak husa élvezhető, hanem egyéb része is; még a gyapja is jól esik önöknek, ha van jó téli kabátjuk belőle. Ugy-é, Bárány ur?

Országgyűlési tudósítás.

— From our own. —

— *Phylloxera.* — *Borhamisítás.* — *Hadmentesség.* —

Herman Ottó. T. ház! Azok után az alapos tanulmányok után, melyeket a phylloxera körül tettem, abban a meggyőződésben vagyok, hogy a valódi phylloxera — mely az Ur szőlőjében pusztit — a kormánypárt. Kérek erélyes rendszabályokat ellene. Méltóztassék engem kormánybiztossá kinevezni ez ügyben, hadd énekelhessem:

*Kimentem én a szőlőbe,
Ráhágtam a venyigére,
Venyigéről tökíndára,
A mamelukok nyakára.*

Baross Gábor. Mindenek előtt engedtessek meg a tárgy iránti tekintetből, amíg a phylloxerát referálom, nevemet Borossra változtatni. Majd az »előadás« után megint Barossá változom. Különböznél talált a kiszemelés, mikor a phylloxera referátát az én nyakamba varrta; mert nemcsak családi nevem vág a tárgyhoz, hanem a keresztnevemből is — igen egyszerűen — két betű kidobásával bor sajtolható. Ajánlom a törvényjavaslat elfogadását minden további teketória nélkül.

Szalay Imre. Az az egész phylloxera-ügy el volt hibázva. Rosz enkvétot hitt össze a kormány. Bele rakta a maga embereit, holott tudvalevőleg a kormány emberei mitsem tudnak; tudni csak mi függetlenségi tudunk valamit, mivel mi a tudományt nagy kanállal ettük, holott a kormánypárt csak kávé kanállal kóstolgatott belőle. Utasítsassék a kormány, hogy tartozik nagyobb kamatokat az enkvétok számára beszerezni.

Szalay Imre. T. ház! Bocsnat, hogy ma másodszer szólalok fel, de a bor szakmába vág. Több vagyok mint az Arany János »Bor vitéze«. En »Műbor vitéz« vagyok. Roppant kétségbe ejtő állapotok! Maholnap már Petőfyt sem ihatjuk tisztán s meg kell hamisítanunk. Vagy énekelhetjük hogy:

*Hol terem több jó bor és több szép leány,
Mint itt belül, Magyarország határán?*

De nem ám! Azt kell énekelni, hogy:

Hol terem több rossz bor

Ugy van uraim! A külföld ugyanis a vörös fajtát keresi a magyar borban — értik? A vöröset vagyis a szélbalit, a demokratikus, a radikálizmust. De hazánkban a radikálisok kisebbségben lévén, nem vagyunk képesek elég vörös bort kiszállítani s azért meghamisítják fuxinnal. Már a német fibel-ugyis azt tartja:

*Der Fuchs der ist ein falsches Thier,
Doch lieber Gott, wer kann dafür?*

Fuxinnal tehát nem is lehet egyebet, mint hamisítani. E hamisítók ellen erélyesen kell eljárni. Az nem ér semmit, hogy kieresztik a borokat. Meg kell velök itatni, majd nem hamisítanak!

Jókai Mór. Hajdan fegyverrel hódított a magyar. Attila Róma és Franciaország kapuját előtt állott. Ez a korszak többé nem tér vissza. De a magyar mégis

meghódíthatja a világot. Fegyverével? Nem. Szellemével? Nem. Borával? Igen. Legyünk a világ pinczéje! S én látom ez időt a távol ködében feltűnni — látnokilag látom — jóslatilag jöslöm — Mi a világ? Egy nagy asztal . . . az asztalon hosszú sorral felvonulnak palaczk-oszlopaink . . . czilindereink századai, ezredei, dandárai, osztályai Haj! haj! megered a csata! Előre Ruszt! Ménes, ne hagyd magad! Hegyalja hü palaczkjai rajta! Érmellék hol késel? Áll a csata patakokban foly a palaczkok vére zárt sorokban nyomul elő Eger bikavér piros etiquettel — s akit el nem tiport, azt Sashegy vágja le nincs ellenállás nincs irgalom! Európa le van verve; mi Európát az asztal alá itattuk! Ez annak a jövendőnek a képe, melyet kifejeztem a »Jövő század regényéből«, de mely bizton be fog következni, ha a kormány erélyesen intézkedik a borhamisítás ellen.

*

Lukács Béla. T. ház! A kormány »a rokkantak és mozgósítottak családai« számára kívánja fordítani a hadmentességi díjat. Ha így volna, nem ellenezném. De ez a kifejezés csak metafora. Kik az igazi rokkantak? A mamelukok. Kik a mozgósítottak? Szintén csak a mamelukok, Tisza hadserege, melyet a szavazó hadjáratok alkalmára behív és hadilábra állítva, mobilizál. Tehát a kormány a hadmentességi díjat a saját pártja közt akarja kiosztani. (Pulszky Gusztinak eszébe jut, hogy ez az argumentum neki is eszébe juthatott volna.) Ily célra nem szavazok meg egy garast sem.

Szontágh.

*Ide küldé Gömör
Szónoklatom tömör*

(De hatása csömör! Pardon! . . . hatása gyönyör!) Azt elhiszem, hogy a mameluk-füleknek nem gyönyör, de minden ellenzéki fülnek valódi sphaerák zenéje, ha mondom, mondván hogy: nem fogadom el a javaslatot.

Mocsáry Lajos. Méltóztatik tudni, hogy roszabbul állunk, mint Kun László idejében. Oly szegényes, nyomorultak vagyunk. Még csak ez a hadmentességi díj kellett, hogy egészen tönkre jussunk. Én kiszámítottam, hogy ekként egy béres évenként 10,000 frtot tartozik fizetni. (Iszonyodás a szélbalon.) Érték ám én az áritmetikához. (Növekvő rémület: »Ki hitte volna!«) De még a számolásához is. (Felkiástások: »De már az lehetetlen!«) Ha tehát egy béres ezt le akarja fizetni, kell hogy — 5%-et számítva — kerek egy millió tőkéje legyen, mert egy milliónak 10,000 frt az ötös perzentje. (Éljen Maróthy!) Honnan vegyen egy béres oly rémitő összeget? Visszatartatom a törvényjavaslatot, azt mondom nekie, hogy: usgye! (Csanyágyi tapsol.)

Irányi Dániel. Meglehet, hogy némiképp hibásan számított t. Mocsáry barátom. (Az összes függetlenségi párt hűledezik.) Meglehet, hogy van valami jó abban a javaslatban. (M a d a r á s z: Seregeknek ura, félrebeszél! Eszdek e.: gyászos kifeczamadás!) Megeshetik, hogy a kormány nem épen hunczut, (Csanyágyi a guta kerülgeti) —

ennélfogva én a beterveztett törvényjavaslatból elfogadom az egyes számokat, melyek a paragrafus-jelek előtt állanak, szintugy a kommákat, pontokat, pauszákat, kettőspontokat, pontos vesszőket. A többire nézve külön javaslatot terjesztek be. (Leül. Nagy rémulés ama concessiók miatt, melyeket Irányi tett. Csanyági azt fözi fejében, nem kellene-e a renegátot máglyán elégetni? Simonyi Ernő azzal nyugtatja meg, hogy a mai árvizes időben minél több a gát, annál jobb, még ha renegát is. Csanyági nem érti, tehát belenyugszik.)

Hegyessy Márton. Tovább fogok haladni a megjelölt irányban. Elismerem, hogy a beterveztett törvényjavaslatnak van jó oldala is. (Szélbalon zúgás.) Jó oldala a papiros, melyre nyomtatva van. (Szélbalon: nem áll! nem igaz! Villogó pillantások, sustorgó felkiáltások, susterző érzelmek, vulkanikus böffenetek.) De bizony, »bármit tartson pártom«, nem vonakodom kimondani, hogy jó papirosra van nyomtatva. Várjon rám bár Hull sorsa vagy Wikleffé, töressem kerékbe, zuzassam szét, dobassam kénköves kazánba, ültessenek izzó trónusra: azt fogom kiáltani utolsó lehelletemig, szívem végdobbanásáig, utolsó hajszállam fölmeredtéig: az a papiros, melyre Tisza a törvényjavaslatot kinyomatta, jó . . . (a függetlenségi párt tagjai megrohanják, kihurezolják, statáriom elé állítják. Azzal mentegetőzik, hogy hiszen Irányi is . . . Quod licet Jovi, non licet . . . Elítélik . . . Négy lófarkához köttetik és szélylyel tépettetik . . . Az igazság nemes mártírjának végsőhaja is ez volt: »a papiros jó.«)

ZENE.

NITROFF SULPHUREF

zeneműkereskedésében, Moszkvában

megjelent a híres nihilista népdal:

„Ki az urát nem szereti
Dynamitot főzzön neki“.

Négy kéz alatt zongorára szerzé:

ANONYMUS.

— ÁRA SZIBÉRIA. —

Indítványok

a színészek kongresszusára.

Az utolsó kongresszuson tett indítványaink fájdalom még most sincsenek valósítva. Ezért most a következő ujjakkal lépünk föl, abban a biztos reményben, hogy ezekkel is csak úgy fogunk járni.

Magyarország politikai formájára nézve azt kívánjuk, hogy az ezentul Megyeri-ország gyanánt színészek által kormányoztassék. Hogy miképen, az a legújabb »Orient«-kérdés, mely az »Orient« szállóházban döntésék el. Ennek kifejezésétül a nemzeti színház nemzeti szintűre lesz befestendő, hogy végre valahára nevének megfeleljen. Megyeri-ország feje az intendans, kinek csak intencziói lehetnek, de akarata nem. A miniszterium elnöke a sugó, ki »ország sugója« titulust nyer. Ezenki-

vül van »tavernikus« is, azaz korcsmáros; ezzé Szikszai neveztetik ki. Az ország ezentul nem szini kerületekre, hanem szini megyékre osztatik; ilyenek: Szathmáry-megye. Náday-megye, Vizváry-megye, Komáromy-megye, stb. A nemzeti színház felsőház, a népszínház alsóház nevet kap. Császárné ezentul »fölség«-nek szólittatik. Az ország templomaiban ezentul csak kornevilli harangok huzatnak meg, mert a tapasztalás bizonyítja, hogy ezek közönséget csöditenek.

Az iskolákban az ifjuság színházias nevelésben részesittetik. Clamantes helyett a fekete táblára csak »declamantes« kerül. A tanulók két osztályra osztatnak: kómé-diákokra és tragé-diákokra. Az iskolai ifjuság tanári vezetés mellett minden este színházba vezetetik, hol tapsgyakorlatokat folytat. Az ötödik latin osztálytól kezdve minden gymnazista tartozik színésznővel szerelmeskedni s ebbéli előmeneteleiről az érettségi vizsgálaton felelős.

A törvénytészéki életben a színházak fölvirágoztatására szinten kellő súly fektetendő. Így a fenyítő törvénytészék ezentul börtön helyett a vétkeseket zártátszékre itéli; a huszonöt pácza pedig »elpáholyás«-képen ismét fogatba helyeztetik. »Parterriunt montes!« ez a jelszó a földszinten.

A színészek polgári állásának emelése végett is kell egyet-mást tenni. Megengedendő például, hogy minden színész, még Sántha is, »y«-nal irhassa nevét. Thaly Kálmánnak meghagyatik, hogy Bercsényi viselt dolgait kibuvárolván, megörökítse. Prielle Kornélia kineveztetik a Gracchusok anyjává. A Molnárné vásznára Zichy Mihály történelmi festményt tartozik festeni. Perotti Megyeriország Protomedikusává lép elő. Odry Lehel kürtje Jász-Berényből a nemzeti muzeumba jászkiéretetik, stb. stb.

Az anyagi oldalt illetőleg, csak ennyit mondunk: a színész ingyen tartozik játszani. De ellenben neki is ingyen kell mindent kapnia, amire szüksége van, különösen . . . a pénzt. Ez utóbbit legkönnyebben az osztrák-magyar bank eszközölheti, beszedvén az osztrák pénzt s azt a magyar színészek rendelkezésére tartván; hisz tán azért osztrák-magyar! Lehet azonban e részben más külön intézkedéseket is tenni, például elhatározni, hogy: 1) a színész vizitkártyája bankváltó gyanánt tekintendő; 2) a színész aláírása mindenkire nézve kötelező, csak magára nézve nem; 3) a szinlapok a budai tőzsdén mint értékpapírok kotiroztatnak a rajtok szereplő színészek javára; 4) minden színész 400 esztendőre előre kiveheti játékdijait, melyekért az intendansnak Shakespeare és Molière szingagatók kezeskednek.

Végre, hogy a színészek erkölcsi önérzete is lendüljön, a kormány minden színésznek írásbeli és pecsétetes bizonyítványt ad afelől, hogy ő nagy ember és halhatatlan. Ily bizonyítvány előmutatására az őrszemek prezentálni tartoznak, a gőzsikló rögtön elindul, a Margitszigeten a rózsa magától letörik s a városligeti jégnek meg van tiltva, hogy az illető rajta elbukjék.

Ezek a mi indítványaink. Invidente consules, ne quid atramenti rest publicum capitano!

A Borsszem Jankó színészei.



MIDÉKI TROMBITA.

— M. Szigetből. —

Attandé!

Akkor történt hogy én vótam Máramarosban csöndbiztos. Nem muszájbul, csak uri gusztusom tartotta így.

Eválasztattam Gábor bácsit. Megcselekedtem aztat, hogy mondok: hadd ti viselje ennek a magyar-rusznák-nimet-zsidó tájéknak a veres képit!

Akit én akartam, meg is lett az mindéig.

Hogy nigyes czuggal hozták haza Técsőrrül, kihányattam a díjadal-batár elül a lovakat, oszt ráparancsótam a római katolikus, athénebéli görög, genfi kálomista és ágostai lutherá-

nyus öspörösökre, hogy aló mars! Gábor arkangyal az úr most! Ne lú legyen az a ki huzza, ha' tik!

Bele is ragasztottam üket. Huzták, mintha tejjes illetükbe se cselekedtek vóna egyebet.

Möte Krisztus szamarháton gyültt Jéruzsálembe, oan szenzációs ánczug nem cselekvődött, mint a' vvót.

Mikor Gábor bácsi lába alul az idén kilódút a kengyel — lehúzta azt onnan a sok ezifra rendjel — megvigasztalám ütet.

— Gábor bácsi, mondám neki biztatón, maga csak ne akarjon lönyyi küet — már hely csak eztet beszélje — maj eválasztatom én, hogy Kossuth Lajost se különben.

És ugy lött. Sirva-riva lemondott Gábor bácsi — kurjogatva megtették mégis deputátusnak.

Ien hatalom vagyok én ott még most is.



De hogy a 3-ik eválasztásnak meglegyen az extra szine, hát a római, áthénebéli, genfi és ágostai rabinyusok mellé oda fogattam a jéruzsálemi zsidó püspököt is!

Gyí te!
Éjjen Várady Gábor!

Én nömös M. B.

BAKA-BIBLIA.

Midőn pediglen a zsidók a Vörös tengeren átkeltek vala, annak árja ismét összecsapván utánuk, Pháraó imigyen szóla:

*Széles a víz, nincsen sajka,
Nem mehetek által rajta!*

Akkoron az ember, kinél összegyülekezve valának, ada nekik jó tanácsot, mondván:

*Eleget ittatok ettetek már!
Vigyen az ördög benneteket már!
Félig sincs már a hordó,
Nem éri el a topó.*

GYÁSZ.

— Toldy Pista. —



Fájó dolog az, mikor a csörgő-sapkán is fekete fátyol lobog.

Valami nagy művész néhány vonással a nevető arcot siró arczá tudta átváltoztatni. Így tett a Borszem Jankó vig képével a halál is, mely Pistát magával vitte.

Mert csak Pista volt ő nekünk.

Mikor e sorok írója az ő arczképét a »Jó hazafiak« sikere alkalmából a »M. O. N. V.« számára metszette ki, életrajzi adatokat kért az ő apjától, nagy Toldy Ferencztől. De nem lelte otthon a tudóst. Egy szép reggel maga jött el s körülményesen mondta el az ő fiának élete történetét: milyen jó deák volt, milyen gyöngéd gyermek. Én csak egyre »Pistát« kérdeztem, ő meg folyton az ő »Istvánjával« felelt. Csak úgy, a beszélgetés folytán törődtem bele a szokatlan »Istvánba«. Pista volt biz ő, az is maradt nekünk.

De hát volt is Pistának »életrajza«! Hisz még csak most indult volna neki igazában. Annyi készültséggel, szívós szorgalommal, szellemességgel s nemes hévvel megindulhatott volna világot ostromolni.

De ő, minden francia szabása mellett, csak az ő Magyarhonának élt, az ő magyar nemzetét szerette. S e részben chauvinista is volt. Közéje ékelve annyi nemze-

tiségnek, ez az álláspont nem csak érthető, de jogosult is. Főleg fiatal embernél.

Mikor először láttam — nem láttam; mert roppan felhőbe burkolta őt az ő csibukjának a füstje. Körösztil vágtam rajta. A sziklafalat is érdemes lett volna szétbontani érte, csakhogy közelébe jusson az ember.

Mintha a szívét is bástya vette volna körül. Ridegnek látszott; de minden langyos érzékenység nélkül meleg ember volt ő. Modora gúnyjal járt. De ez sohasem fakadt szívéből, csak elmés fejéből szerette az emberre rásütögetni csipősségeit.

Egyik sikerét a sok közül felhasználva: elmentem hozzá Kliccsel, a »Borszem Jankó« akkori rajzolójával.

— Stellungba Pista! Itt a csehem, az majd lekörmöl.

Szobája magán hordta lakója egész lényét. Vítörök s nagy könyvtár; kacski hölgyecskék fotografiái közt Molière, Shakespere s Calderon; fonnyadt bokkréták s éjjeli lámpás, mely bizony sokszor világított bele a hasadó hajnalba.

Tiltakozott, mi a ménkünek pingáljuk le őt.

— Majd ha miniszter leszek! nevéte. Ne homoljunk.

S közben le is kapta már Klics.

Pest, január 10-en. 54. SZÁM. II. évfolyam 1869.

BORSSZEM JANKÓ



Néhány nap hiján tizenegy éve most, mint ezt az akkori czimlap jelen redukciója mutatja.

Sokat nevetett, hogy az ón-vázlatot megmutattuk neki.

— Egyvalaki mégis meg fog neheztelni ezért.

— Kicsoda? Odalie?

— Dehogyan az!

— Coralie? Fífine? Juczika? Tinike? Mariska? Boriska?

— Egyik sem . . . hanem az öregem.

Nem tudom: Odalie, Coralie, Fífine, Juczika, Tinike, Mariska vagy Boriska volt-é, akit egyszer rettenetesen megtréfált.

Gévay fényképésznél (a Wurm-udvarban) egyszer csak beállít. Mögötte koporsót hoztak. Fölvitette az atelérbe. Belefeküdt a koporsóba s holtmercv arczot öltve, azt kérte Gévaytól, hogy már most fotografálja le őt is.

A fényképíró megdöbbsent. De csak levette.

— Első pose! mondá Pista. Most jön a második.

S felült a koporsóban.

Gévay így is lefotografálta.

Néhány nap mulva, nagypéntek előtt való nap, elküldte valahová vidékre az elsőt. A kép kíséretében egy levél azt jelentette, hogy tegnap virradóra meghalt.

Másnap szombaton a hölgy ismét levelet kap. A pesti posta Pistát hozta megint. Szombaton jött a felátadás estéjén.



Kemény tréfa, de tagadhatlanul elmés. Pista különben — büntetni akart vele.

Szerelem és tudomány! Ez a kettő töltötte be életét. A szerelmet csak fölületesen, sűrű változásokkal üzte. S ha szive lángja lohadóban volt: az ő gyöngédségét s lovagiasságát még szerelem-számba vette akárhány, míg a sértett hiúság finom szimatjával rá nem tért, hogy »a históriának vége«.

De tanulni folyton tanult, s emellett irt sokat, gyorsan s mindig világosan komoly kérdésekről, — sokat, gyorsan s mindig vonzóan a nőkről a nőknek.

A klerus ellen hadakozott mérgesen. Nálunk Magyarhonban még nem elég népszerű tárgy. A mi kath. papjaink az országban a legfinomabb modoru emberek s jó magyarok. Tomory, Martinuzi, Pázmány, Czuczor, Guzmics, Virágh, s még több jelese volt hazánknak kath. pap. Még derekas honvéd is került belőlük akárhány. Belátta e harcznak legalább is korai, de minden esetre meddő voltát.

Hanem hát az egyháznak azért nem csak jó gyomra, de jó emlékezőtehetsége is van. Jól emészt s nem felejt.

A kisasszonyka vagy asszonyka, akinek szólt a levél, szörnyen megijedt a küldeménytől; rémültében észre sem vette, hogy a levelet maga Pista írta.

Mikor Pista, ki nagyon kívánczozott a képviselőházba, csongrádi választói előtt megjelent: a papok a harangjaikkal lezúgatták s így beszédjéből ma sem ma-





radt fön egyéb, mint ez a monumentalis aposztrófálás:
»Uraim!« Aztán bim, bam — bim, bam, ad m. D. 9.

De azért vigan tért meg onnan s a »kávéfórrás«-ban, ő, ki nem igen volt beszédes, a legmulatságosabb részletekkel egész este mesélte nekünk dugába dőlt felépését.

Hivei közül főleg egy csizmadiamester ragaszkodott hozzá, ki elég bátor volt a vasúthoz is kikisérni a jelöltet. Jól is tartotta Pista az emberséges vargát, aki egy csöppet sem szabódott, kiszedni a maga részét ételből, italból. Mikor a vonatot jelezték: a pinczér elsöben is a derék csizmadia elé állt, hogy »parancsol-é fizetni«? A derék »nemzeti látványművész«, (mert így nevezkedett) amfitrionjára mutatva, ezekkel a halhatatlan szavakkal, melyek teljes pompájában mutatják a magyar csizmadia ékes beszédmódját, fordult a pinczérhez:

»A szomszédban rejlik az elégtétel!« — ami hétköznapi nyelven azt jelenti, hogy majd az az ur fizeti ki a »czehet«. Soká forgott köztünk ez a szó, mikor mi is fizettünk a Jánosnak.

Pista koporsó-élczenék egyik fele 11 év után bús, szivszaggató valósággá lett. Ó, hogy a másik nem következik utána! Mert Lonkay A. szerint, Pista a pokolba kerül. Bizony, nem a legroszabb társaságban lesz ott s halálom után magamnak sem kívánok jobb helyet.

A pap, aki temette, polemikus halotti imát mondott fölötte. Az a passus ki is maradt az énekből, hogy »et cum Lazaro, quondam paupere« angyalok vezérlik mennyországba. Hátha mégis oda jut. Krisztus bizony szívesen fogadja, mert ő jobb azoknál, akik monopolizálják édes

kegyelmét, s nagytrafikánsai az ő engesztelékeny szívének.

»A szellem, a kellem, a jellem«. Ez illenék kedves barátunk fejfájára.

Meghalt szegény Toldy Pista. Még el sem multak »Szerelmei«, máris bekövetkezett az ő »Estéje«.

Gyászolom szivemből.

Pedig Pista soha egy sort nem irt a »Borsszem Jankóba«.

Ezért talán mégis meg fog neki bocsátani pater Lonkay.

CSICSERI BORS.



Thalia-papsajt.

— A színészek kongresszusából. —

Panaszkép ne vegyétek: ő nemes Romeo, s te dicső Othello, zokogó Lear, dörgő Bánk s ti többiek, Liliomfiak, kurta Lendvay Marczik, Egressy-Gábordiákok, Talmi-Talmák, rossz Cziusok, salvini jó Rossiak, Aldridgeok cum Ira et sine studio.

Mert egy adomát akarok elmondani.

Hogy félre ne értsetek! Mert sahajna, bus a ti sorsotok!

Tesped ebből hogy Thespis. Taliga ebből hogy Thalia.

Hát ugy volt, hogy az egyszeri koldus, mikor férjhez adta a lányát, a pozeni nagyhercegséget adta neki hozományul — mert az még nem volt kikoldulva.

Ti is eképen osztjátok föl egymás közt nagy Magyarországot.

*

Hogy is mondta Miklósi?

»Jövő nyáron ismét olyan kerületbe vagyok kénytelen elmenni, ahol tavaly is csak bukással tudtam megélni!«

*

Feleki mint elnök — fuvola a trombiták között, sasfiak galambkirálya.

Mert így szölt:

»Bár elnök vagyok, önök kötelesek engem mégis meghallgatni.«

S ezt sugó nélkül mondta, és fenakadás nélkül csorgott az ékesszólás színészmeze az ő ajkairól.

*

Romeo így zengett:

»32 év óta vagyok 1-ő szerelmes, de ilyen komédiát még nem fagyuztam!

*

Ex »Oriente« lux!

Apolló, süss le rájuk!

MUZSAFFY.

Börzeviczy W. M. élezei.



Mikor a véderő törvényjavaslatban névszerinti szavazást kértek, a W betűt huzzák ki. Tehát én voltam az első szavazó. Szavaztam pedig *nem*-mel, hogy lássák: én vagyok az első magyar *nemes*. (Von mir!)

*

A bécsi technikusok haragszanak Pierre tanárra. Erősen abczugolják, de egyiknek sem jutott még eszébe rákiáltani a pereatot ily formán: Pierre eat! (Soll ich leben, nöbl!)

*

Most nem tudom, mit szeretnék jobban; azt-e, hogy a Tisza essék, vagy pedig azt, hogy a Tisza bukjék? (Gold!)

*

Az a kisbirtokosok földhitelintézete! Csak most kezdődött és ime Véghé van. (Végh geschrien!)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.



Szokratész. Praestanter! — K. Ö. A küldeményben sok kedves apróság van. — G. M. (B.-Pest.) A második kísérlettől jobbat várunk.

Tehát ne késsék vele. — Czigaró. Megvan a talentom, »ázs értelem se hibádzik«. Mentől sürűbben. Az alakoskát is megrajzoltatjuk. — H. S. L. (B.-Pest.) Merőben gyarló dolgozat. — Tapolczára. De már ahhoz csakugyan püzdörítünk egy kis jóízű pikturát. Egy kicsit hadd dözsöljenek még, hogy annál erősebben érje őket a vágás. — Joghallgató. A javából valók. — Cs. (Dmsd.) Nagy része beválik. — Böngészők. Az eredetét kellene látnunk. De különben is: a holtaktól mindenkép maradjon messze a tréfa. — Portius. (Gyngys.) Az igaz; még olyan előfizetési följajdulás, mint a »Hevesmegyei Közlöny«-é, egyhamar nem került elibénk, pedig ebben a tekintetben igazán el vagyok kényeztetve. Azt hittük, a sok guny már kijózanította ezeket a jühö-lovagokat. De nem fog rajtuk. Az ember nem tudja, olvasván, naivsággal vagy szédelgéssel áll-e szemben? Ugy látszik, e két véglét sajátságos vegyületével. A szerkesztő-társakat »öleli«, a nemes gyűjtőknek és munkatársaknak arczképét kiadja, s megvárja lapjától, hogy az nem is neki, de »pártolóinak« válik majd »diszére«. Éhesek-é a nemes gyűjtők és halhatatlan munkatársak az »emlékalbumunkbani behelyeztetésre«, majd megválik. Nincs is hozzá semmi közünk. Csak, lapunk más rovatát sajnálván tőle, itt jelentjük ki fölháborodásunkat az ilyen vastag fogások ellen, melyek a vidéki sajtó legtöbb termékeinek nem csak nevetségességét növelik, de még gyanusokká is teszik. S mennyi időt szán a derék férfiú lapja szerkesztésére! — »irodai órák reggel 9 órától este 6 óráig«. A »Times is rövidebb idő alatt terem meg. Hogy a jeles redaktor ur, a ki a hazafiság öreg dobját döngeti, mily véleménynyel van »fogandó« közönségének hazafiságáról és földrajzi ismereteiről, fényesen bizonyítja azive hátára nyomtatott czim, melynek befejező sorai ezek: »Gyöngyösön, Hevesvármegye (Magyarország)«. Mintha angol circulárét küldött volna tájékozás végett a Fidsiszigetekre. Reméljük, hogy a Magyarországra kebelezett hevesvármegyei Gyöngyös értelmes közönsége tudni fogja, mit tartson Nemesbüki Bakó Emil ur vállalatáról. — Pipiske. A faragványt munkába adtuk. — B. P. Jeles szerzemények. — Brlk. (Ard.) Mint rendesen, ez a küldeménye is beválik. — Körösmezei. Ugy látszik, személyes czéljai vannak azzal a közleménnyel. Ismer-

nünk kell, csak akkor szólhatunk hozzá komolyabban a tréfához. — P. D. (K. Hls.) T. Dániel barátunk a szíves megemlékezést nagyon köszöni, s élni is fog vele. M. Bertalan ur nem kevésbé kíváncsi a karácsonfiára. A másiknak is jó helyét leljük majd, ha nem is a MONV.-ban, melynek szerkesztését újévtől kezdve más kézbe szolgáltatjuk át. — M. I. »Leonarda« dehogyan került bele a »Csöd«-be! Sőt inkább a norvég író Björnsterne ez új műve nagy sikerrel járt. — W. (Enyng.) Nem érdekesek. A halottá nyilvánításnak nincs más alakja, mint az, melyet közölt velünk. — V. M. (Ard.) Került benne. — Olló. Örvendünk az állapot javulásán. A rajzot alkalom adtával közöljük. — W. G. (Klsvr.) Ugyancsak nagy volt a pausa. A küldeményből többet felhasználunk. — Marosparti. Az bizony elég jellemző, amit elbeszél nekünk: hogy az atyafi se nem imádkozott, se nem gyónt vagy 30 év óta. Ezért a pap rá is olvassa egy csomó miatyánk s üdvözlégy lemorzsolását, vezeklésül. De a »gyónonc« vonakodik. Hátha azóta, hogy 5 utoljára imádkozott, a miatyánkra is adót vetettek? No még eddig nem. De kitélik a mi pénzügyi lánghelminktől ilyen adó is. — K. E. (Bpest.) Ügyes; megrajzoltatjuk.



Nyáron hűsset adok néked,
Télen pedig melegséget.
A hátamon az orvosság —
Ide mellém fagyos ország!

Az 1880. év január 1-vel új előfizetést nyitunk a »Borsszem Jankó«-ra.

A „BORSSZEM JANKÓ“ előfizetési ára:

Negyedévre 2 frt.

Félévre 4 frt.

Az előfizetés mentől előbbi megújítását kérjük, hogy a szétküldésben késedelem ne álljon be.

A »Borsszem Jankó« kiadó-hivatala
Barátok-tere, »Athenaum«-épület.

Felelős szerkesztő: CSICSERI BORS.

Kerestetik

hány száz darab jól tojó tyúk és pulyka megvétel végett

Cless Heinrich
ammersdorf, Bécs mellett.

Az

ATHENAEUM,

könyvkiadó-hivatalában
Budapest, Ferencz-terez 3. sz.
Athenaeum-épület, s általa
minden könyvkereskedésben
kapható:

ITKOLT SZERELEM.

REGÉNY.

IRTA

IFJ. ÁBRÁNYI KORNÉL.

Két kötetben. — Ára 2 frt 40 kr.

Ábrányinak a regénye a len társadalmi életből van me-
ve. Meséje a magyar aristocra-
tia légkörében játszák, mely
gkör a maga jellemző saját-
ságaiban épp oly érdekesítőleg
int művésziileg van jellemezve.
Galakjai gróf Dálnoki Albert
neje Elza, és gróf Báthori
uról. Az Elza és Aurél közt
mádó szerelem, mely végzetes
vel fejlődik, képezi a regény
apját. Nemcsak egy költőleg,
minden részletében ragyogó
nantásiával, és mély reflexiók-
el előadott történet ez, hanem
tyszerszind, egy lélektani pro-
éma megoldása. Az t. i. hogy
armily nemesei legyek is az
tyének, bár mennyire szigorun
lenőrizték is érzelmeiket, a
erelem szenvedélye képes föl-
ülni a helyzet összhangját, s a
ldült összhangban legyőzni
inden ellenállást: de ugyan-
kor a saját bukása is elérke-
tt, s maga is megsemmisül.
Öllép a regényben az aristocra-
kus osztálynak csaknem min-
en tipikus alakja, ugy a férf-
int a nő-világból. A salonok
ersengése, az aristokratikus el-
ek, szokások, és a kaszinói élet.
regény első része egy bájos
erelmi idyll, mely falun ját-
dik, s a szerelem fejlődése össze
n köve a politikai élet harca-
ival. A második kötet a sze-
élyek csatája, mely Budapes-
n játszák. A regényben előfor-
uló, s egészen élethű alakok, s
rdekesebbnél érdekesebb hely-
etek rajzai, melyek mindvégig
emcsak ében tartják, de ég-
zen lébilincselik a figyelmet,
árosulnak a jeles szerzőnek
ár általánosan e ismert és ked-
elt szellemes, szingzagad, és
életektől ragyogó irásával, —
egészen véve bármely érdekes
ancia regénnyel kiállja a
ersenyt, s a magyar regény-
odalomnak díszére válik.

A Z „ATHENAEUM” NAGY KÉPES NAPTÁRA. 1880-dik szökőévre.

Szerkeszti

CONCHA KÁROLY.

Huszonegyedik évfolyam.

Számos fametszvényvel.

Ára 1 frt. — Vidékre a naptár bérmentve küldetik meg, ha 1 forint 10 kr előlegesen (postautalvánnyal) beküldetik.

TARTALMA:

Czímkép: A királyi család. — **Csillagászati naptár 12 művészi kivitelű havi képpel és jegyzéklapokkal.** — **Szépirodalmi rész:** Blaháné Lujza (képpel). — Harmincz év mulva. Költ. mény Arany Jánostól. — A két szomszédház. Beszély Varga Jánostól. — A felbök. Költemény Szász Gerőtől. — A főuri nemzetség-k életviszonyai. Szathmály Györgytől. — Alkonyi óra. Költemény Endrődi Sándortól. — Naplótörödek. (Francia- és olaszországi utirajz.) Irta: Király Pál. — A kisasszony. (Egy boldog házasság története.) Irta: Sümei Kálmán. — Költemények I—IV. Madách Imre összes műveiből. — A székesfehérvári kiállítás. Rajz. Senky Pá történeteiből. — Első haragom. Költ. mény. Vargha Gyulától. — Szegec pusztulása. Sasvári Ármintól. — Societas Vegabundorum. 1754. Thallóczy Lajostól. — Új találmányok (8 ábrával). — A borraivaló. — H romszáz éves naptár (3 táblázattal) S. Z.-tól. **Képeink magyarzata:** Az év történetéből. A királyi pár ezüstlakadalmá. A királyi család (czímkép). — Az ezüstlakadalmi díszmenet Bécsben. — A bécsi fogadalmi templom. — A székesfehérvári kiállítás: Gr. Zichy Jenő, a kiállítás elnöke. — Gróf Zichy Jenő pavillonja. — Irodalmi és művészi jelesseik sorából: Ágai Adolf, Jankó János, Frankenburg Adolf, Erkel Sándor, Huszár Adolf és sz. Eötvös-szobor, B. Icaay Gyula, dr. Wenzel Gusztáv. — Halottaink közül: Zsedényi Ede, Val. ot Imre, Wenginger Vince. — Külföldi vendégeink: Joachim József, Rogeard Ágost, Massanet, Caint-Saëns Károly. — Vegyes képek: Páris — Szegecder. — A budapest-ferenczvárosi templom. — Az első varrógép falun. — A föld, a többi csillagokról tekintve. — A nagy ut. — Ausztráliai fa-örís. — A zulus országából. — IV. Napoleon Lajos. — Hézagpótól. Irta: Szokolay Hermin.

A magyar birodalom tisztí czimtára: Magyarország királya. József herczeg és családja stb. — Egyházi hatóságok. — Egyházi hatóságok Budapesten. — A parlamenti felelős m. k. kormány. — A magyar-osztrák birod. közös miniszteriuma. — A magyar-osztrák birod. köve'ségei. — Idegen államok konzulátusai Budapesten. — A magyar kir. Curia I—III. — Marosvásárhelyi k. itelőtábla és főügyesség. — Országos fegyintézetek. M. kir. ál. ami számvevőszék. — M. kir. közalap. ügyigazg. és vidéki ügyészégek. — M. kir. bányakapitány-ágok. — M. kir. földtani intézet. — M. kir. kerül. bányabírószék. — M. kir. földter. ment. pénzalap igazg. — M. kir. erdélyi földterherment. pénzalap igazg. — M. kir. orsz. statisztikai hivatal. — M. kir. orsz. statisztikai tanács. — M. kir. gazdasági akadémia, tanintézet-k stb. — M. kir. postaintézet és igazgatóság. — M. kir. táviradintézet és igazgatóság. — M. k. állományomda. — M. kir. építészeti hivatalok. — M. kir. kataszteri tisztviselők. — M. kir. közjegyzők. — Ügyvédi kamarák. — Budapesti ügyvédek név- és lakjegyzéke. — Köztörvényhatóságok. — Horvát-szlavon-dalmató szági kir. kormányzóság. — Horvát-szlavon-dalmatórszági politikai hatóságok. — Királyi törvényeszek és járásbírószék. — A budapesti m. kir. tudomány-egyetem. — M. kir. egyetemi könyvtár. — M. kir. József-műegyetem. — M. kir. honvédségi Ludovica-akadémia. — M. kir. kolozsvári tudomány-egyetem. Magyar tudom. Akadémia. — A Kisfaludy-társaság. — A Petőfi-társaság. — Magyar írók segélyegylete. — Szent-István-társulat. — Színházak. — Az országos kisdévdő-egyesület. — Budapesti orvosok név- és lakjegyzéke. — Magyar földhitelintézet. — Pesti hazai első takarékpénztár. — Magyar államos hitelbank. — Budapest fővárosi tisztikara. — Városok. — Orsz. vásárok. — Hirdetések.

A napi- és hetilapoknak évkönyvünkre vonatkozó ismertetéséből a következőket idézzük:

MAGYARORSZÁG: Örömmel tapasztaljuk, mennyire halad minden évben a naptár tartalomában, kiállításban egyaránt, egyes n válogatva össze mindazon jelentős eredményeket, mikben a múlt év oly gazdag volt. Számítalan, igen szép kivitelű kép díszíti a könyvet; a naptári rész pedig gondosan és bőven van egybeállítva. A szépirod. részben az irodalmi nevek legjeleseibet találjuk. Ha hozzá tesszük, hogy e terjedelmű naptár igen díszes typographiai productum s ára csak 1 frt. jó lelkiismerettel elmondhatjuk, hogy a naptárak egy családnál sem volna szabad hiányozni.

A HON: Ezen folyvást kiváló gondnal szerkesztett naptár most hagyta el a sajtót. 43 képpel van ellátva, 17 ivre terjed s ára 1 frt. Mily gazdag a naptár tartalma, azt az itt következők jegyzéke is bizonyítja. (Következik a fentebb közölt részletes tartalomjegyzék). A magyar birodalom tisztí czimtára, a legújabb változások figyelembevételével, a miniszteriumoktól az összes hatóságokig. Az országos vásárok a keresk. miniszterium adatai nyomán közöltek.

PESTI NAPLÓ: Naptár-irodalmunk legkiválóbb terméke, az »Athenaeum nagy képes naptára« az 1880. szökőévre, kitűnően szerkesztve, 43 szépen sikerült fametszvényvel ellátva, most hagyta el a sajtót. E naptár, mely immár a huszonegyedik évfolyamát éli, naptári, szépirodalmi és más részben igen nagy gondnal van összeállítva és minden igényt kielégíteni alkalmas. Gazdag irodalmi részének gyöngyszeme A r a n y János »Harmincz év mulva« cz. költeménye, mely e naptárban jelenik meg először stb.

FŐVÁROSI LAPOK: Az »Athenaeum nagy képes naptára«, melyet Concha Károly szerkeszt, teljes gondnal és jó sikerrel, megjelent a jövő évre. Szépirodalmi részében találunk Arany Jánostól egy új költeményt, melyet a költő »Harmincz év mulva« czím- mel Petőfi halálának évfordulója alkalmával írt. Nyegvenhárom kisebb-nagyobb kép díszíti a csinos kiállítású naptár, mely tizenkét és fél ivre terjed, csillagászati részszel, pontos tisztí czimttárral, vásárok jegyzékével stb. Ára pedig most sem több egy forintnál — olcsóbb naptári évkönyvet, ily tartalmasat és terjedelmeset, alig adnak ki valahol.

VASÁRNAPI UJSÁG: Az »Athenaeum nagy képes naptára«, melyet, C. K. nagy gondnal szerkesztett, megjelent a jövő évre. Szépirod. részben találunk Arany Jánostól egy új költeményt; ezen kívül négy költeményt Madách Imrétől, most megjelent műveiből, stb. A czikket »Két Király Páltól« »Naplótörödek«-et francia- és olaszországi utjából, mely utóbbiról múlt évben a »Vasárnapi Ujságban« is adott egy érdekes közleményt.

EGYETÉRTÉS: Az Athenaeum nagy képes naptára most jelent meg. Mindenesetre a legterjedelmesebb magyar naptár, s legjobban megéri az árát, az egy forintot. Van benne sok kép és változatos a tartalma, tisztí czimttára pedig a legterjedelmesebb. Közleményei közt van A r a n y Jánostól is költemény, mely Petőfira vonatkozik; továbbá költemények M a d á c h Imrétől (még pedig eddig kiadatlan négy). A szegeci katasztrófát több rajz és czikk ism. rti, mint a legközelebbi idők legmeg-
szóbb eseményét.